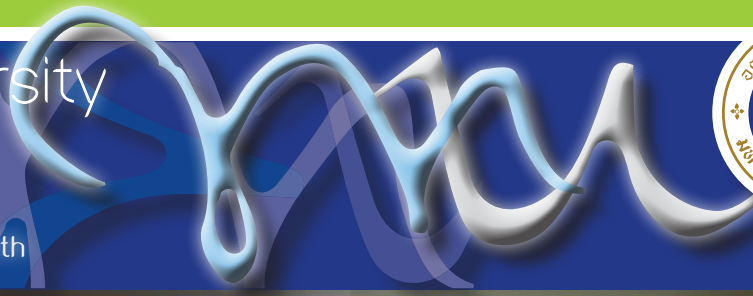

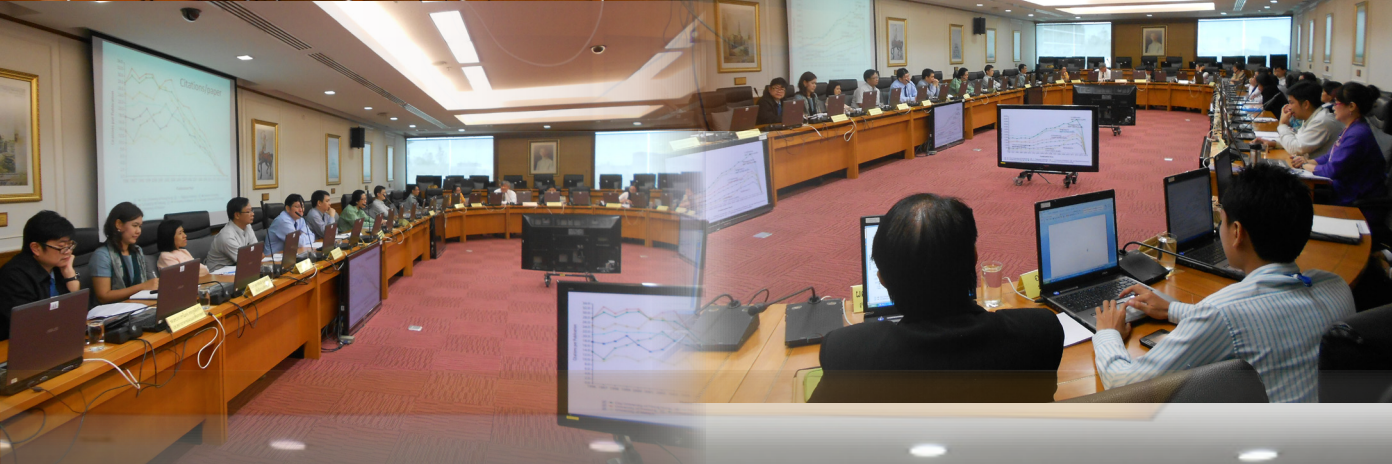
Mahidol University

ข่าวสภาคณาจารย์
มหาวิทยาลัยมหิดล

<http://www.senate.mahidol.ac.th>

ISSN 0857-989 x ปีที่ 40 ฉบับที่ 3 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2557

สารจากประธานสภาคณาจารย์

โดย ศ.คลินิก นพ.วิรุณ บุญนุช

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล จะจัดโครงการสัมมนาสภาคณาจารย์ (Retreat) ระหว่างวันที่ 4-5 เมษายน 2557 ณ เรือนแพริสอร์ท จังหวัดสุพรรณบุรี ภายใต้แนวคิด “การบริหารมหาวิทยาลัยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารมหาวิทยาลัยและการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้กำหนดให้มีการประชุมกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ ธรรมนูญบาล การประเมินผลการปฏิบัติงาน (PA) และการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้จะได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมมนาดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาและขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยต่อไป

ขอเชิญชวนคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่าน ใช้สิทธิ์ลงคะแนนเลือกตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยจากคณาจารย์ประจำชุดใหม่จำนวน 5 คนในวันที่ 9 เมษายน 2557 เวลา 7.00 น. - 14.00 น. ณ หน่วยเลือกตั้งที่ท่านสังกัด เพื่อให้ได้อาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ และเสียสละเพื่อส่วนรวม เข้าไปทำหน้าที่แทนท่านในสภามหาวิทยาลัยในการกำหนดเป้าหมาย นโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัยและกำกับดูแลการบริหารงานให้มีธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดลทุกคน ครับ

ในเล่ม

- 2 สารจากประธานสภาคณาจารย์
- 2 เจาะลึก...ตำแหน่งผู้ช่วยคณบดี
- 4 ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยจากคณาจารย์ประจำ
- 5 ตายอย่างนอนตาหลับ
- 7 ภาพกิจกรรม
- 8 บรรณาธิการแถลง

เจาะลึก... ตำแหน่งผู้ช่วยคณบดี

โดย อ.ดร.ธิตคม พัวพันธ์สวัสดิ์
คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

ตามที่คณาจารย์หลายท่านอาจสงสัยเกี่ยวกับตำแหน่งผู้ช่วยคณบดีว่าไม่ใช่ตำแหน่งผู้บริหารแล้วบริหารงานในคณะได้อย่างไร รวมถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานทำอย่างไร รวมถึงรายละเอียดประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับตำแหน่งนี้ ทางสภาคณาจารย์ได้ตั้งประเด็นคำถามโดยกรรมการฝ่ายกิจการบริหารและธรรมาภิบาล และได้ออกหนังสือโดย ประธานสภาคณาจารย์ ไปยังกองทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อสอบถามในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับตำแหน่งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายๆ กระผม อ.ดร.ธิตคม พัวพันธ์สวัสดิ์ ในฐานะกรรมการและเลขานุการฝ่ายฯ ในขณะนั้น จึงขอนำรายละเอียดต่าง ๆ มาเรียบเรียงในลักษณะปุจฉา-วิสัชนาดังนี้ครับ

ผู้ช่วยคณบดี เป็นตำแหน่งบริหารหรือไม่

ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2550 ไม่ได้กล่าวถึงตำแหน่งนี้ และประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องชื่อตำแหน่ง และมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของพนักงานมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2551 ข้อ 3.1 ซึ่งแบ่งผู้บริหารออกเป็น ผู้บริหารระดับสูง ได้แก่ อธิการบดี ผู้บริหารระดับกลาง เช่น รองอธิการบดี คณบดี และผู้อำนวยการส่วนงานที่เทียบเท่าคณะ และ ผู้บริหารระดับต้น เช่น รองคณบดี หัวหน้าภาควิชา ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ดังนั้น ตามประกาศฯ ตำแหน่งผู้ช่วยคณบดีจึงไม่ใช่ตำแหน่งบริหาร

คณะอาศัยอำนาจจากที่ใดในการตั้งตำแหน่งผู้ช่วยคณบดี

ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2550 มาตรา 37 วรรคแรก กล่าวไว้ว่า “ในแต่ละคณะหรือส่วนงานที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น ให้มีคณบดีหรือผู้อำนวยการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของส่วนงานนั้น และจะให้มีรองคณบดีหรือรองผู้อำนวยการตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานตามที่คณบดีหรือผู้อำนวยการส่วนงานมอบหมายก็ได้” จะเห็นได้ว่าในวรรคแรกกล่าวถึงตำแหน่งรองคณบดี มิได้กล่าวถึงตำแหน่งผู้ช่วยคณบดี แต่ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ให้อำนาจคณบดีในการบริหารงานในส่วนงานนั้นจึงสามารถแต่งตั้งผู้ช่วยคณบดีและมอบงานให้รับผิดชอบได้ แต่มิใช่ผู้บริหาร จะเห็นได้ชัดเจนว่าผู้ช่วยคณบดีไม่สามารถออกหนังสือไปยังส่วนงานหรือหน่วยงานภายนอกคณะได้ เนื่องจากเป็นการแต่งตั้งภายในคณะเท่านั้น

เมื่อไม่ใช่ผู้บริหารแล้วคณะจ่ายเงินประจำตำแหน่งได้อย่างไร

เงินประจำตำแหน่งไม่สามารถเบิกได้จากค่าตอบแทนสำหรับตำแหน่งบริหาร แต่ส่วนงานสามารถกำหนดจ่ายเป็นค่าตอบแทนอื่น ๆ โดยอาศัยอำนาจตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงิน และการควบคุมดูแลการจ่ายเงิน พ.ศ. 2551 ข้อ 16

การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ช่วยคณบดี ทำอย่างไร

สภาคณาจารย์ได้สอบถามโดยยกตัวอย่างในกรณีที่ผู้ช่วยคณบดีปฏิบัติงานส่วนหนึ่งในภาควิชา คิดเป็นภาระงาน 70% และปฏิบัติงานอีกส่วนหนึ่งที่คณะ (งานที่ได้รับมอบหมายจากคณบดี) คิดเป็น 30% สามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1. ทำข้อตกลงการปฏิบัติงานเป็น 2 ฉบับ โดยทำกับคณบดี 1 ฉบับ ให้งานที่คณดีมอบหมาย

30% คิดเป็นภาระงาน 100% ส่วนแบบประเมินให้ตกลงกันว่าจะใช้แบบใดเนื่องจากต้องมีการประเมินสมรรถนะในส่วนนี้ด้วย และอีกฉบับทำกับหัวหน้าภาควิชาเป็นภาระงานของภาควิชา 70% คิดเป็นภาระงาน 100% โดยใช้แบบประเมินระดับปฏิบัติการ (ผลงาน 80 : สมรรถนะ 20) เมื่อประเมินแล้วเสร็จให้นำผลการประเมินของทั้ง 2 ฉบับมารวมกัน

2. ทำข้อตกลงการปฏิบัติงานฉบับเดียวกับหัวหน้าภาควิชา ทั้งนี้ให้มีส่วนที่ได้รับมอบหมายในฐานะผู้ช่วยคณบดีให้อยู่ในหัวข้อ “งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย” ซึ่งมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 30% โดยให้คณบดีส่งผลการประเมินการปฏิบัติงานเมื่อครบรอบการประเมินกลับไปยังภาควิชาเพื่อรวมกับคะแนนในส่วนอื่น ๆ ต่อไป แต่วิธีการนี้อาจมีข้อจำกัดในส่วนของการประเมินสมรรถนะได้

ผู้ช่วยคณบดีมีสิทธิ์ลงคะแนนเลือกกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานหรือไม่

ถ้าภาระงานส่วนใหญ่ของผู้ช่วยคณบดีอยู่ที่ภาควิชาดังตัวอย่างข้างต้น ผู้ช่วยคณบดีจึงมีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกรรมการประเมิน ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2555 ข้อ 10 (3) เนื่องจากเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้รับการประเมิน

ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ช่วยคณบดีคือใคร

เมื่อคณบดีขอตัวบุคคลมาจากภาควิชามาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยคณบดีและปฏิบัติงานเต็มเวลา รวมทั้งมีการมอบหมายงานให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้ว ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและโดยตรงของผู้ช่วยคณดีย่อมหมายถึงคณบดี

วงเงินการโอนเงินเดือนของผู้ช่วยคณบดีอยู่ที่ส่วนงานหรือภาควิชา

เนื่องจากส่วนงานได้หักวงเงินการขึ้นเงินเดือนของหน่วยงานที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย จึงเป็นดุลยพินิจของคณบดีในการบริหารจัดการวงเงินส่วนนี้ ซึ่งรวมถึงวงเงินสำหรับการโอนเงินเดือนของผู้ช่วยคณบดีด้วย

ถ้าท่านผู้อ่านมีประเด็นใดที่ยังสงสัย หรือมี ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับตำแหน่งดังกล่าวสามารถสอบถามไปยัง กองทรัพยากรบุคคล หรือกองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล หากมีประเด็นใดที่ยังไม่ชัดเจน สภาคณาจารย์ยินดีที่จะเป็นสื่อกลางประสานงานให้เกิดความชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับตำแหน่งดังกล่าว . . .

ขอเชิญคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล
สมัครรับเลือกตั้ง
เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย จากคณาจารย์ประจำ

วันรับสมัคร

10 มีนาคม – 21 มีนาคม 2557

เวลา 08.30 – 16.30 น. เว้นวันหยุดราชการ

- ★ รับใบสมัครได้ที่ส่วนงานที่ท่านสังกัด
- ★ สมัครได้ที่สำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล
อาคารสำนักงานอธิการบดี ชั้น 5 ศาลายา

วันลงคะแนนเลือกตั้ง

9 เมษายน 2557

เวลา 07.00 – 14.00 น.

ณ ส่วนงานที่ท่านสังกัด

ท่านสามารถดูรายละเอียดการรับสมัคร และ Download แบบฟอร์มใบสมัครได้ที่ www.uc.mahidol.ac.th
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทรศัพท์ 0-2849-6365 IntraPhone i+49 ต่อ 6365

ตายอย่างนอนตาหลับ Die Peacefully

โดย รศ.น.พ.วิสูตร พงษ์ศิริไพบูลย์
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

บทนำ

ในภาพยนตร์เมื่อถึงฉากที่จะตาย (พ่อของนางเอก) ได้รับทราบว่าจะจัดการเรื่องต่าง ๆ ได้สำเร็จเรียบร้อยแล้ว เช่น เห็นว่า “พระเอกได้แต่งงานกับนางเอกแล้ว” เราจะได้ยินเสมอว่า “ถ้าเช่นนั้นฉันก็ตายอย่างนอนตาหลับแล้ว” จากนั้น (พ่อของนางเอก) ก็ถึงแก่ความตายปรากฏให้เห็นว่า “หลับตาแล้วคอดกหรือคอดพับไป” จากนั้นภาพก็จะถูกตัดออกไปแสดงว่าผู้นั้นได้ตายไปแล้ว ตายในขณะที่ถูกประคองของพระเอก ช่างเป็นฉากที่แสนเศร้าเคล้าความปลาบปล้ำ ที่เศร้าเพราะพ่อของนางเอกต้องตาย ที่ปลาบปล้ำก็เพราะพระเอกได้แต่งงานกับนางเอก นั่นเป็นการตายอย่างนอนตาหลับโดยจุดประสงค์ของผู้ตายหวังไว้เพียงว่า “ลูกสาว (นางเอก) จะได้มีที่พึ่งพิงหลังจากที่ตนเอง (พ่อ) ตายแล้ว” เท่ากับเป็นการหมดหวังแล้ว สิ่งที่หวังในที่นี้คือ “หวังว่าลูกสาวจะขาดที่พึ่งและยากลำบากหากตนต้องตายไป”

ในชีวิตจริงของคนเรา (เราเราท่านท่าน) ซึ่งแน่นอนว่าไม่ช้าหรือเร็วก็ต้องถึงแก่ความตาย แต่ละคนก็จะมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้สำเร็จก่อนตายเพื่อให้ “ตายอย่างนอนตาหลับ” หรือยอมตายแล้วเพราะได้ทำสิ่งที่มุ่งหวังจะทำให้สำเร็จแล้ว เช่น

- ต้องการเห็นบุคคลที่ตนเองหวัง (ลูก-หลาน) ประสบความสำเร็จในการศึกษาและในหน้าที่การงาน
- ต้องการเห็นกิจการ/บริษัทที่ตนเองได้สร้างมากับมือเจริญเติบโตขึ้นอย่างมั่นคงและดำรงอยู่อย่างมั่นคง
- ต้องการให้ทรัพย์สินที่เป็นของตนเอง (ตนเองหามาได้) ได้ถูกจัดสรรอย่างสมกับความตั้งใจแห่งตน (แบ่งอย่างยุติธรรมตามความต้องการแห่งตน)

สิ่งที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งที่แต่ละคน แต่ละท่านมุ่งหวังหรือคาดหวังไว้ (ในใจ) ซึ่งแน่นอนที่สุดว่า ต้องไม่เหมือนกันในแต่ละคน ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ก็คือคนเราสมควรจัดการอะไรบ้างเพื่อให้ตนเองนั้น “นอนตายตาหลับ” สำหรับในความเห็นของผู้เขียนนั้นหากคนเราได้จัดการ 3 สิ่งไว้อย่างเรียบร้อยแล้ว ก็ย่อมถือได้ว่า “นอนตายตาหลับแล้ว”

ประเภทของการตาย

การตายในปัจจุบันนี้อาจแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

ประเภทที่ 1 : การตายโดยธรรมชาติ ที่เรียกว่า “somatic death” มีกำหนดไว้อย่างคร่าว ๆ ในประมวล

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 วรรคนี้¹

“สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย

ทารกในครรภ์มารดาที่สามารถมีสิทธิต่าง ๆ ได้ หากว่าภายหลังคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก”

แต่อย่างไรก็ตามก็มีได้มีการบัญญัติไว้ว่า “อย่างไรคือการตาย แต่โดยทั่วไปย่อมหมายความว่า “ไม่หายใจ ไม่มีชีพจร ไม่เคลื่อนไหว” หากจะดูประกอบกับข้อบังคับแพทยสภาตาม ประเภที่ 2 แล้วก็จะได้ข้อสรุปที่เข้าใจได้มากขึ้น

ประเภที่ 2: การตายโดย “สมองตายหรือแกนสมองตาย” ที่เรียกว่า “brainstem death” นั้น ตามข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551² ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525³ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

“การตายของบุคคล หมายความว่า บุคคลอยู่ในสภาวะที่ระบบการไหลเวียนเลือด และระบบการหายใจหยุดทำงาน โดยไม่สามารถกลับคืนได้อีก หรืออยู่ในสภาวะสมองตาย คือ การที่แกนสมองถูกทำลายจนสิ้นสุดการทำงานโดยสิ้นเชิงตลอดไป ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการวินิจฉัยสมองตายให้คณะกรรมการแพทยสภากำหนดและออกเป็นประกาศแพทยสภา”

สามสิ่งที่สมควรจัดการก่อนตาย

สามสิ่งที่สมควรทำก่อนตายในที่นี้หมายถึง “3 สิ่งที่สมควรจัดการให้เรียบร้อยก่อนตาย” เพื่อที่ตนเองจะได้ไม่ต้องเป็นห่วงก่อนตายเพื่อนำไปสู่ “การตายอย่างนอนตาหลับ” ประกอบด้วย

1. การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินแห่งตน
ทรัพย์สินในที่นี้หมายถึงทรัพย์สินในความหมายของ “ทางโลก” ทั้งที่เป็น “สังหาริมทรัพย์” “อสังหาริมทรัพย์” และ “สิทธิต่าง ๆ” เช่น สิทธิเก็บกิน สิทธิเหนือพื้นดิน ภาระจำยอม ฯลฯ และให้หมายความรวมถึง “ดอกผลแห่งทรัพย์สินเหล่านั้นด้วย”

2. การจัดการเกี่ยวกับอำนาจจัดการหรือดำเนินการแทนตนเอง หมายถึงการที่ในขณะที่ตนยังไม่ตายแต่ไม่สามารถที่จะตัดสินใจใด ๆ ได้แล้ว ซึ่งอาจนอนอยู่บนเตียงเฉยๆแต่ยังไม่ตาย หรืออาจยืน เดิน นั่ง นอน ได้ แต่สมองไม่สามารถรับรู้หรือสั่งการได้เช่นบุคคลปกติ (อาจเสมือนเด็กหรือคนปัญญาอ่อน) เช่นนี้จะดำเนินการอย่างใดทั้งต่อ ทรัพย์สิน (ธุรกิจ การงาน นิติกรรมสัญญา ฯลฯ) และต่อชีวิต (ร่างกาย) เช่น การรักษาพยาบาล ซึ่งในขณะนั้นนั้นยังไม่ถึงกับอยู่ในวาระท้ายของชีวิต

3. การจัดการเกี่ยวกับชีวิตบนท้ายแห่งตน
ว่าชีวิตตนเมื่อถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิตแล้วจะจัดการอย่างไร ต้องไม่ลืมว่า ในเมื่อเข้าสู่วาระสุดท้ายของ

ชีวิตนั้น ผู้นั้นย่อมไม่มีความสามารถที่จะตัดสินใจได้เอง (ไม่อาจสื่อสารได้) ผู้นั้นอาจตกอยู่ในสภาพเหมือน “ผัก” นอนเฉย ๆ และมีการให้การดูแล (หรือดูแลรักษา) จากบุคคลอื่น ซึ่งอาจเป็นญาติหรือเป็น “บุคลากรทางการแพทย์” ทั้งยังอาจมีการดำเนินการในกระบวนการต่าง ๆ เช่น การ ตัด เจาะ สอด ใส่ แขนง กระตุ้น ผัง ฯลฯ วัตถุหรือสิ่งของและเครื่องมือในร่างกายซึ่งในขณะนั้นไม่อาจรับรู้ได้ (อาจรับรู้ก็ได้แต่ไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาทางโลก เช่น การพูดหรือภาษากายได้แล้ว)

สามสิ่งที่สมควรทำดังกล่าวยังข้างต้นในที่นี้หมายถึง “นิติกรรม 3 ประเภทที่สมควรทำ” ในที่นี้พิจารณาจาก

ก. นิติกรรมยอมเป็นไปตาม มาตรา 149 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้¹

“นิติกรรม หมายความว่า การใดๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ”

ข. ประเภทของนิติกรรมที่สำคัญก่อนเสียชีวิต

นิติกรรมที่สมควรดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนที่ตนเองจะไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งในขณะนี้ต้องถือว่ามีความสำคัญประกอบด้วย

1. พินัยกรรม (Will)
2. หนังสือมอบอำนาจ (Power of Attorney)
3. พินัยกรรมแห่งชีวิต (Living Will หรือ Advance Medical Directive)

เหตุที่นิติกรรมที่กล่าวถึงข้างต้นทั้ง 3 ประเภทเป็นนิติกรรมที่สมควรทำก่อนที่จะเสียชีวิตก็เนื่องจากผลแห่งนิติกรรมที่กล่าวถึงดังกล่าวสามารถที่จะกำหนดสิ่งที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคตได้ดังที่ผู้กระทำการ (ผู้ป่วยต้องการ) จึงเท่ากับเป็นการ “สั่งเสียหรือสั่งการในอนาคต” นั่นเอง และเมื่อสั่งการในอนาคตทุกอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ย่อมทำให้ผู้ที่สั่งการมีความสงบสบายใจจึงทำให้การตายเป็น “การตายอย่างนอนตาหลับหรือการตายอย่างสงบ” เพราะหมดเรื่องที่ต้องเป็นห่วงทุกประการแล้ว

พินัยกรรม (Will)

เป็นการกำหนดการเพื่อตายไว้เพื่อจัดการในเรื่องของทรัพย์สินหรือสิทธิต่างๆตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ ซึ่งถือว่าเรื่องทางแพ่งนั้นมีมากมายและหากได้ทำพินัยกรรมไว้แล้วย่อมเท่ากับการเป็นการกำหนดสิ่งต่างๆไว้ตามที่ตนเองต้องการแล้ว ดังบทบัญญัติของกฎหมาย¹ ดังนี้

มาตรา 1603 : กองมรดกย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยสิทธิตามกฎหมายหรือโดยพินัยกรรม

มาตรา 1620 : ถ้าผู้ใดตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้หรือทำพินัยกรรมไว้แต่ไม่มีผลบังคับได้

ให้ปันทรัพย์มรดกทั้งหมดแก่ทายาทโดยธรรมของผู้ตายนั้นตามกฎหมาย

ถ้าผู้ใดตายโดยได้ทำพินัยกรรมไว้ แต่พินัยกรรมนั้นจำหน่ายทรัพย์หรือมีผลบังคับได้แต่เพียงบางส่วนแห่งทรัพย์มรดก ให้ปันส่วนที่มีได้จำหน่ายโดยพินัยกรรมหรือส่วนที่พินัยกรรมไม่มีผลบังคับให้แก่ทายาทโดยธรรมตามกฎหมาย

มาตรา 1646 : บุคคลใดจะแสดงเจตนาโดยพินัยกรรมกำหนดการเพื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเอง หรือในการต่างๆอันจะทำให้เกิดเป็นผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตายก็ได้

มาตรา 1655 : พินัยกรรมนั้น จะทำได้ก็แต่ทำตามแบบใดแบบหนึ่งดังที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

มาตรา 1669 : ในระหว่างเวลาที่ประเทศตกอยู่ในภาวะรบหรือการสงคราม บุคคลที่รับราชการทหารหรือทำการเกี่ยวข้องอยู่กับราชการทหาร จะทำพินัยกรรมตามแบบที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1658 มาตรา 1660 หรือมาตรา 1663 ก็ได้ ในกรณีเช่นว่านั้น ให้นายทหารหรือข้าราชการฝ่ายทหารชั้นสัญญาบัตรมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับกรมการอำเภอ

บทบัญญัติวรรคก่อนให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลที่รับราชการทหารหรือทำการเกี่ยวข้องอยู่กับราชการทหารทำพินัยกรรมในต่างประเทศในระหว่างที่ปฏิบัติการเพื่อประเทศในภาวะการรบหรือการสงครามในต่างประเทศโดยอนุโลม และในกรณีเช่นว่านี้ ให้นายทหารหรือข้าราชการฝ่ายทหารชั้นสัญญาบัตรมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานทูตหรือกงสุลฝ่ายไทย

ถ้าผู้ทำพินัยกรรมตามความในสองวรรคก่อนนั้นป่วยเจ็บหรือต้องบาดเจ็บ และอยู่ในโรงพยาบาล ให้แพทย์แห่งโรงพยาบาลนั้นมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับกรมการอำเภอหรือพนักงานทูต หรือกงสุลฝ่ายไทย แล้วแต่กรณีด้วย

โดยสรุป การทำพินัยกรรมก็คือการ “จัดการอันเกี่ยวกับทรัพย์สินแห่งตน” ให้เรียบร้อยก่อนที่ตนเองจะถึงแก่ความตาย จะยกให้กับบุคคลหรือนิติบุคคลใดหรือจะตั้งเป็น “กองทุน” ฯลฯ ก็ย่อมทำได้ (แน่นอนที่สุดว่า ทรัพย์สินเหล่านี้เมื่อตายแล้วย่อมไม่สามารถนำติดตัวไปกับผู้ตายได้) ทั้งนี้เพราะบทบัญญัติแห่งกฎหมายเปิดช่องให้ทำได้อยู่แล้ว

(ติดตามต่อฉบับหน้า)

เอกสารอ้างอิง

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 169 ตอนที่ 42 หน้า 1 วันที่ 8 เมษายน 2535.
2. ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 7ง วันที่ 16 มกราคม 2552 หน้า 39.
3. พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525. ราชกิจจานุเบกษา 2525; 99: 1-24.

ภาพกิจกรรม

กลุ่มบุคคลชาวคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี และคณะวิทยาศาสตร์ได้รวมตัวกันตามวิทยาเขตต่าง ๆ เพื่อแสดงจุดยืนต่อต้านไม่เอารัฐบาลที่โกงประชาชน

ศ.คลินิก นพ.วิรุณ บุญบุช ประธานสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นประธานที่ประชุมสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.) สมัยสามัญ ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2557 ณ ห้องประชุม 606 สำนักงานอธิการบดี อาคารกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยได้รับเกียรติจาก ศ.ดร.โมไนย ไกรฤกษ์ รักษาการแทนอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กล่าวต้อนรับ

บรรณาธิการแถลง

โดย รศ.นพ.วิสูตร พงศ์ศิริไพบูลย์

ในสภาวะแห่งสังคมปัจจุบันบุคคลต่างๆย่อมมีภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างมากมาย ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ก็มาก ในสภาพที่ตนเอง (ปัจเจกบุคคล) ยังคงจัดการสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้นั้นย่อมไม่เกิดปัญหา แม้จะเข้าไปข้างแต่ก็ยังสามารถที่จะทำได้ แต่หากเกิดอะไรขึ้นกับบุคคลโดยมิได้คาดหมายไว้ล่วงหน้า อันเป็นเหตุที่ไม่สามารถจัดการสิ่งต่างๆ ได้ อาจทำให้เกิดความเสียหายขึ้นได้อย่างมาก เช่น

1. การที่ไม่สามารถจัดการเกี่ยวกับธุรกิจแห่งตนได้
2. ไม่สามารถแสดงเจตนาของตนได้ ในประการที่ตนต้องอยู่ในสภาพเป็นผัก (vegetative stage) จะตายก็ไม่ตาย จะฟื้นก็ไม่ฟื้น ยังไม่รู้ว่าจะอยู่ในสภาพอย่างนี้ไปนานเพียงใด แต่ในที่สุดก็ต้องถึงแก่ความตายอยู่ดี
3. การที่ยังไม่ได้จัดการทรัพย์สินแห่งตนให้เกิดความเหมาะสมในครอบครัวเลย

การคิดในเรื่องต่างๆเหล่านี้ไว้ล่วงหน้าก็เพื่อที่จะทำให้การดำเนินการในส่วนของตนเอง (ปัจเจกชน) เป็นไปอย่างราบรื่น

ข้าพเจ้าในฐานะศาสตราจารย์ในฉบับนี้จึงขอเสนอเรื่อง “ตายอย่างนอนตาหลับ” โดยเสนอเป็นการทำ “สามนิตินิยามที่สำคัญ” ที่จะช่วยให้ผู้กระทำเกิดความสบายใจเพราะครอบคลุมถึงตัวผู้กระทำเอง ทรัพย์สินของผู้กระทำ และอำนาจในการจัดการงานของผู้กระทำ เท่ากับเป็นการวางแผนไว้ล่วงหน้าเกือบทุกประการแล้ว ชาวในฉบับนี้ที่เขียนขึ้นมิได้เป็นการ “สาปแช่ง” หรือประสงค์ให้ผู้อ่านต้องเสียชีวิตหรือจำเป็นต้องใช้ประการหนึ่งประการใดในนิตินิยามที่ได้อธิบายไว้ แต่เป็นเพียงการแสดงให้เห็นว่าในชีวิตของบุคคลปัจจุบันนี้มีสิ่งที่จะต้องจัดการในสภาพที่ตนเองไม่รู้สติแล้ว และเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งด้วย หากผู้นั้นได้ตระหนักถึงสิ่งที่ “อาจ” เกิดขึ้นอย่างเฉียบพลันกับตน และมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ย่อมเป็นการดีต่อตนเองและครอบครัวด้วย

สำหรับ “แบบ” และ “รายละเอียด” แห่งนิตินิยามแต่ละประเภทนั้นหากมีโอกาสจะได้นำเสนอให้เป็นตัวอย่าง (ต้นแบบ) ต่อไป

พบกันใหม่ฉบับหน้า
รศ.นพ.วิสูตร พงศ์ศิริไพบูลย์
31 มีนาคม 2557

ข่าวสภาคณาจารย์

เป็นหนังสือในมหาวิทยาลัย และเป็นสื่อระหว่างคณาจารย์ในการรับฟังแลกเปลี่ยนทัศนคติ ข้อคิดเห็น ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย บทความ ข้อคิด จดหมาย เป็นความเห็นของผู้เขียนเท่านั้น มิใช่ความเห็นของสภาคณาจารย์ เกณฑ์การพิจารณาบทความเป็นไปตาม www.senate.mahidol.ac.th/th/regulation.html

บรรณาธิการประจำฉบับ
กองบรรณาธิการ

รศ.นพ.วิสูตร พงศ์ศิริไพบูลย์
ผศ.ดร.ชาญยศ ปลื้มปีติวิริยะเวช อ.ดร.ธิดิตม พัวพันสวัสดิ์ รศ.นพ.วิสูตร พงศ์ศิริไพบูลย์
ผศ.ดร.สุวิทย์ ลิมาวงษ์ปราณี อ.อรรถพล กาญจนพงษ์พร ศ.พญ.อลิสา ลิ้มสุวรรณ

ประสานงานกลาง

สุจิตรา สอนสม พัชญา วงษ์วันทนี

ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม

พรศิริ บุญมาวงศ์

เจ้าของ

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น 5
999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์ : 0-2849-6351-2 โทรสาร : 0-2849-6351